

Рис. 2 Зміна значення рівня знань залежно від зрізу

Відносний рівень приросту знань $\Delta \bar{S}^1 = |S_{ДЕ}^1 - S_{ПЕ}^1|$ в експериментальній групі становив $\Delta S^{ЕГ} = 88 - 69 = 19$, а у контрольній $\Delta S^{КГ} = 81 - 70 = 11$.

Ефективність становила $\Delta S = |\Delta \bar{S}^{ЕГ} - \Delta \bar{S}^{КГ}| = 19 - 11 = 8$

Аналізуючи результати проведених експериментів, ми можемо припустити, що запропонована методика навчання дає стабільні результати по підвищенню рівня знань студентів. Врахувавши, що максимальна кількість балів – 100, отримаємо, що в проведених експериментах рівень знань студентів в експериментальній групі зріс на 12,5 та 8 відсотків відносно контрольної групи, а похибка обчислення за запропонованою системою оцінювання не перевищувала 2 одиниць виміру тобто 2 відсотки. Результати ефективності оформимо у вигляді табл. 8.

Таблиця 8

Результати ефективності розробленої методики

Період		$\bar{S}_{ДЕ}$	$\bar{S}_{ПЕ}$	ΔS
1	ЕГ	70,7	89,3	18,6
1	КГ	72,2	78,3	6,1
2	ЕГ	69	88	19
2	КГ	70	81	11

Як бачимо з вищенаведеної табл. 8 після проведення післяекспериментального зрізу виступи 31 студента з ЕГ увійшли до групи тотальних виступів. На протигагу цьому, виступи 28 студентів КГ увійшли до групи локальних виступів.

Висновки. Розроблено та експериментально перевірено лише уроки за трьома темами з 10 запропонованих. Тому **перспективою** дослідження є розробка ще 7 уроків та посібників для проведення цих уроків.

Література

1. Гурвич П.Б. Теория и практика эксперимента в методике преподавания иностранных языков. – Владимир: Владимирск. гос. пед. ин-т, 1980. – 104 с.

Анотація

Стаття присвячена дослідженню ефективності методики навчання студентів мовних спеціальностей усного японського монологічного мовлення на початковому етапі.

Аннотация

Статья посвящена исследованию эффективности методики обучения студентов языковых специальностей усной японской монологической речи на начальном этапе обучения.

©2007

Бабко Т.М.

ПРОФЕСІЙНА ПІДГОТОВКА ВЧИТЕЛЯ В СИСТЕМІ ПІДВИЩЕННЯ КВАЛІФІКАЦІЇ ВЧИТЕЛІВ ДО ВПРОВАДЖЕННЯ ДОПРОФІЛЬНОГО НАВЧАННЯ В СЕРЕДНІЙ ЗАГАЛЬНООСВІТНІЙ ШКОЛІ

Постановка проблеми у загальному вигляді... Процес модернізації освітньої галузі в Україні триває й запровадження профільного навчання в старшій ланці середньої загальноосвітньої школи є одним з основних її етапів. Не дивлячись на те, що основні напрямки розвитку профільного навчання визначені в базових державних документах (Постанова Кабінету Міністрів України "Про перехід загальноосвітніх навчальних закладів на новий зміст, структуру і 12-річний термін навчання" (2000 р.), Концепція профільного навчання в старшій школі (2003 р.)

профілізація сучасної освіти є актуальною проблемою переважної більшості педагогічних колективів, учнів та їх батьків. Адже виникає багато питань, пов'язаних з організацією навчального процесу як у старшій (профільній) школі, так і в основній її ланці, навчання в якій повинно органічно поєднуватися з допрофільною підготовкою.

Концепція профільного навчання в старшій школі загальної освіти акцентує увагу на необхідності нової моделі підготовки педагогів [2; 13], яка відображала б специфіку побудови навчального процесу допрофільної підготовки: проектування індивідуальної освітньої траєкторії учнів, варіативність й індивідуалізацію навчального процесу; практична орієнтація навчання з використанням інтерактивних і діяльнісних компонентів; виявлення здібностей дитини, розвиток спеціальних здібностей та компетентностей, необхідних для продовження освіти у відповідному профільному класі й надалі в певній професійній сфері.

Основні труднощі підготовки вчителя до впровадження допрофільної підготовки в основній школі обумовлені тим, що процес реформування середньої загальноосвітньої школи вимагає певних змін у цілях, змісті, організації навчально-виховного процесу та разом із цим передбачає перебудову педагогічної діяльності, розробку новітніх дидактичних засобів і педагогічних технологій, пошуку розумного поєднання нового з традиційним.

Аналіз публікацій і досліджень, в яких започатковано розв'язання даної проблеми.... На сьогодні допрофільна підготовка в основній школі вже відбулася як особливе педагогічне явище й набуває широкої та інтенсивної експериментальної апробації у Росії. Але процес розробки науково-методичного забезпечення та психолого-педагогічного супроводу допрофільної підготовки у вітчизняній педагогічній науці зводиться в основному до розробки профорієнтаційного аспекту цієї проблеми (Г.О.Балл, Є.Волкова, М.П.Давидов, Л.І.Кечієва, О.В.Мельник, О.Новак, П.С.Перепелиця, М.Пряжніков, В.В.Рибалка, М.П.Тименко, І.В.Целіковська) та популяризації деяких вдалих практичних спроб впровадження профільного навчання в загальноосвітніх середніх школах (наприклад, особистісно-орієнтованої технології гнучкої диференціації "АЗМУТ", розробленої С.Подмазіним, Р.Чухрай; організації роботи Авторської школи М.Гузика тощо). А розробка науково-методичних та технологічних основ організації проведення допрофільних курсів за вибором – як основної форми проведення допрофільної підготовки [2; 13], залишається одним із слабо розроблених питань організаційно-педагогічного процесу профільної освіти.

Крім того, останнім часом з'явився цілий ряд публікацій, в яких обговорюються проблеми підготовки вчителів до впровадження як профільного навчання у старших класах, так і реалізації допрофільної підготовки в загальноосвітній середній школі (І.П.Ареф'єва, Н.Десятниченко, І.Жерносек, І.Д.Чечеля).

Формулювання цілей статті..Розглянути деякі аспекти проектування процесу розвитку професійної компетенції педагога профільної школи в системі підвищення кваліфікації вчителів.

Виклад основного матеріалу дослідження...У зв'язку із запровадженням системи профільного навчання в країні стратегічною метою Запорізького обласного інституту післядипломної педагогічної освіти в цьому напрямку є створення ресурсів для підвищення професійної компетентності педагогічних кадрів, що реалізовуватимуть профільне навчання й допрофільну підготовку в середніх загальноосвітніх школах. Й в зв'язку з цим нами спільно з працівниками кафедри управління розвитком освіти починаючи з 2006 року й до сьогодні проводиться анкетування керівників середніх загальноосвітніх шкіл Запорізької області з метою виявлення реального стану процесу впровадження профільного навчання в середній загальноосвітній школі, зокрема, процесу реалізації допрофільної підготовки.

Загалом вже було оброблено близько 100 анкет, які презентують як сільські (41%), так і міські (59%) середні загальноосвітні школи.

В основному 88% опитаних (близько 95% міських і 63% із сільських шкіл) стверджували, що допрофільна підготовка проводиться в їх навчальних закладах, при цьому реалізуються всі її змістовно-функціональні компоненти: інформаційний (26%), профорієнтаційний (26%), дидактичний (48%). Але варто зазначити, що профорієнтаційний компонент досить слабо проявляється у відповідях представників сільських шкіл (лише 9%).

Проведене нами анкетування підтвердило той факт, що впровадженням допрофільної підготовки в школі в основному займаються вчителі-предметники (55%), психологи (33%), представники адміністрації (7%), соціальні педагоги (лише 5%, та й то, в основному, в міських школах). Таким чином, у центрі уваги органів управління освітою, інститутів післядипломної освіти, методичних служб повинен перебувати саме педагог, якого можна вважати основною ланкою успішної реалізації будь-яких реформ та інновацій в освіті.

Саме на плечі вчителів-предметників й лягає проблема реалізації курсів за вибором, які можна віднести до однієї з основних форм роботи з учнями в процесі проведення допрофільної підготовки. Але дані анкетування свідчать про відсутність у більшості учасників опитування чіткого уявлення про науково-методичні основи організації навчального процесу допрофільної підготовки, й, зокрема, організаційно-методичні умови проведення допрофільних курсів за вибором. Це припущення підтверджують, зокрема, такі факти:

1. Допрофільна підготовка в школах області реалізується: в 5-7 класах (16%), в 7-9 класах (20%), в 8-9 класах (64%).

2. Думки опитаних щодо визначення найдоцільнішого вікового етапу впровадження допрофільної підготовки теж були неоднозначними: 5-8 класи (38%), 7-8 класи (19%), 8-9 класи (43%).

3. Досить значний розкид думок намітився під час з'ясування того, скільки курсів за вибором повинен уміщувати річний індивідуальний навчальний план одного учня: 1 (19%), 1-2 (11%), 2 (11%), 2-3 (15%), 3 (25%), 3-4 (19%).

4. Думки щодо оптимальної тривалості одного курсу на вибір теж є досить далекими від реальних потреб: опитані визначають часовий проміжок від 2-3 місяців (5%) й до 2-3 років (10%), інші показники: 1 семестр (11%), 1 рік (42%), 1-2 роки (32%).

Разом із цим варто зазначити, що в основному на практиці предметно орієнтовані допрофільні курси розробляються як за змістом одного предмета (58%), так і на міжпредметній основі (42%). Зміст курсів за вибором переважно спрямований на поширення й поглиблення відомостей з предмета (60%), адже критерії “знайомство учнів із способами діяльності, необхідними для успішного засвоєння профільної програми” та “оригінальний матеріал поза шкільною програмою”, які більше відповідають меті допрофільної підготовки, набрали лише по 20% голосів опитуваних.

Й хоча дослідження ще триває й остаточні висновки ми зможемо зробити лише коли кількість опитаних досягне репрезентативної вибірки, попередні результати дослідження дозволяють нам зробити висновок про те, що досить актуальними на сьогоднішній день є проблеми:

- вироблення навчально-методичних рекомендацій для представників адміністрації шкіл та вчителів щодо особливостей організації процесу впровадження допрофільної підготовки в основній школі;
- розробки та проведення цільових курсів у системі підвищення кваліфікації діючих педагогічних кадрів по впровадженню профільного навчання й допрофільної підготовки, які допоможуть забезпечити відповідний рівень професійної підготовки вчителя, що сприятиме успішній реалізації освітніх реформ у середній загальноосвітній школі.

Саме в системі підвищення кваліфікації вчителів здійснюється процес вдосконалення спеціальної й технологічної компетентності педагогів, який базується, в першу чергу, на основі інтеграції нових методичних знань й набутого досвіду викладання певного предмету в школі. Й хоча “навчання педагога в системі підвищення кваліфікації складається з двох циклічно повторюваних етапів – курсового й міжкурсів, кожен з яких має свою спрямованість [1], саме курси грають системоутворюючу роль у спеціальній підготовці вчителів до впровадження профільного навчання й допрофільної підготовки в середній загальноосвітній школі. Ці курси повинні сприяти розвитку таких професійних умінь, що допоможуть педагогам на практиці забезпечити: варіативність й індивідуалізацію навчального процесу; практичну, діяльну спрямованість освіти; профільне й професійне самовизначення учнів [3].

У зв'язку з цим для перепідготовки вчителів до роботи в нових умовах нами розроблено навчальну програму спецкурсу “Організаційно- педагогічні умови впровадження допрофільної підготовки в основній загальноосвітній школі” для вчителів середніх загальноосвітніх шкіл та методистів районних відділів освіти. Мета поданого спецкурсу полягає в підготовці педагогічних працівників до впровадження допрофільного навчання в основній школі, чіткого наукового обґрунтування основних напрямків змін структури, змісту й організації навчального процесу під час запровадження допрофільної підготовки.

До основних завдань спецкурсу ми відносимо:

1. Сприяти чіткому усвідомленню теоретичних засад уведення допрофільної підготовки (допомогти вчителям визначити мету, зміст та організаційно-структурні форми допрофільної підготовки у системі профільного навчання).
2. Допомогти ознайомитися з психологічними передумовами реалізації допрофільної підготовки.
3. З'ясувати сутність профорієнтаційної й інформаційної роботи вчителя під час допрофільної підготовки.
4. Чітко усвідомити роль допрофільних курсів за вибором й засвоїти основні принципи та вимоги до їх розробки, ознайомитися з можливими технологіями їх проведення.
5. Створити умови для самоактуалізації педагогічних працівників, для вдосконалення прийомів самоосвіти на базі власного професійного досвіду.

Для вирішення поданих завдань запропонована нами програма спецкурсу передбачає такі змістові блоки:

- Мета, завдання, структура, зміст, форми та методи допрофільної підготовки учнів в основній школі.
- Психологічні передумови реалізації допрофільної підготовки.
- Реалізація різних змістово-функціональних компонентів допрофільної підготовки в роботі вчителя.
- Організаційно-педагогічні умови проведення курсів за вибором під час допрофільної підготовки.

Технологія їх реалізації.

До критеріїв відбору методів навчання ми, в першу чергу, відносимо:

- відповідність особистісно-діяльнісному підходу до навчання;
- забезпечення можливості рефлексії власних способів педагогічної діяльності й конструювання нових способів діяльності.

У зв'язку з відносною новизною проблеми під час організації курсових занять широко використовується практичний досвід впровадження допрофільної підготовки, експериментальні розробки вітчизняних педагогів-новаторів.

Й хоча акцент у викладанні змісту курсу робиться на усвідомлення теоретичних основ процесу допрофільної підготовки, озброєння спеціалістів знаннями, необхідними для ефективної організації цього процесу в основній школі, в результаті реалізації поданого спецкурсу очікується, що слухачі, засвоївши зміст курсу, набудуть практичних навичок й досвід самостійного проектування (й корекції вже існуючих) програм допрофільних предметних курсів за вибором на основі оволодіння узагальненими способами їх створення. Таким чином, до критеріїв й форм оцінки результативності програми спецкурсу можна віднести:

1. Засвоєння слухачами змісту спецкурсу, сформованість практичних навичок щодо реалізації допрофільної підготовки в основній загальноосвітній школі.
2. Розробка програми пробного курсу за вибором (із певного предмету чи на міжпредметній основі).
3. Ефективне впровадження в основній школі допрофільного навчання.

Обсяг програми складається з 14 годин, із яких 8 лекційних та 6 практичних занять.

Висновки. Отже, масовий перехід вітчизняної середньої загальноосвітньої школи на профільне навчання планується з 2010 року, але кожна школа й кожний педагогічний працівник повинен бути готовим до цього не лише на підставі існуючих графіків й знання Концепції профільного навчання в старшій школі, але й внутрішньо розуміти, що цільові установки зміщуються в бік особистісно-діялісного, індивідуального й компетентісного підходів до навчання. Й разом із тим така змістовна трансформація вимагає від учителя перегляду й оновлення навчально-методичного забезпечення власної педагогічної діяльності. З огляду на це значна роль у вирішенні цієї проблеми відводиться закладам післядипломної педагогічної освіти, які покликані допомогти вчителям чітко усвідомити теоретичні основи процесу профілізації, озброїти спеціалістів знаннями, необхідними для ефективної організації процесу впровадження допрофільної підготовки й профільного навчання в середній загальноосвітній школі, й разом з тим створити умови для самоактуалізації педагогічних працівників й вдосконалення прийомів самоосвіти на основі власного професійного досвіду. Тому вважаємо, що викладені нами в цій статті заходи щодо вдосконалення професійної компетентності вчителя сприятимуть успішному розвитку системи освіти, підвищенню рівня її багатofункціональності й мобільності на шляху модернізації. Надалі ми плануємо продовжувати роботу щодо розробки науково-методичного й навчально-методичного забезпечення процесу реалізації допрофільної підготовки в основній загальноосвітній школі на районному й регіональному рівні.

Література

1. Введенский В.Н. Моделирование профессиональной компетентности педагога // Педагогика. – 2003. – № 10. – С.51-55.
2. Концепція профільного навчання в старшій школі // Інформаційний збірник Міністерства освіти і науки України. – 2003. – № 24. – С.3–15.
3. Криволапова Н.А., Бобкова Л.Г. Управление развитием профессиональной компетентности педагога профильной школы // Профильная школа. – 2006. – № 5. – С.14-20.
4. Чечель И.Д. Подготовка педагогического и управленческого персонала к введению профильного обучения // Профильная школа. – 2003. – № 2. – С.17-19.

Анотація

У статті розглядається проблема розвитку професійної компетентності вчителів у зв'язку з впровадженням профільного навчання й допрофільної підготовки в середніх загальноосвітніх школах України.

Аннотація

В статье рассматривается проблема развития профессиональной компетентности учителей в связи с внедрением профильного обучения и предпрофильной подготовки в средних общеобразовательных школах Украины.

©2007

Волченко О.М.

КРИТЕРІЇ ТА РІВНІ КОМУНІКАТИВНОЇ КОМПЕТЕНЦІЇ МАЙБУТНІХ УЧИТЕЛІВ ІНОЗЕМНИХ МОВ

Постановка проблеми у загальному вигляді... Процес об'єднання Європи супроводжується формуванням спільного освітнього простору та розробкою критеріїв і стандартів у сфері освіти в масштабах усього континенту. Комунікативна компетенція є однією з п'яти ключових компетенцій (політичні й соціальні компетенції; компетенції, які стосуються життя у полікультурному суспільстві; компетенції, які належать до усної і писемної комунікації; компетенції, пов'язані з виникненням інформаційного суспільства; здатність навчатися